

UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU GLIWICKIEGO

z dnia ..... 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024-2028 na terenie powiatu gliwickiego**

Na podstawie art. 12 pkt 11, art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107), art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424)

Rada Powiatu Gliwickiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć do realizacji Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028 na terenie powiatu gliwickiego, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Gliwickiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr /2024
Rady Powiatu Gliwickiego
z dnia ..... 2024 r.

**PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
NA LATA 2024-2028
NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO**

Gliwice 2024

Spis treści

Wstęp.....	2
1. Założenia Programu.....	3
2. Cel Programu	4
3. Adresaci i uczestnicy Programu	4
4. Realizatorzy i Partnerzy Programu.....	5
5. Realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych.....	6
6. Tematyka zajęć.....	7
7. Wykluczenie z uczestnictwa w Programie.....	9
8. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	9
9. Źródło finansowania Programu.....	9
10. Monitoring i ewaluacja Programu.....	9

Wstęp

Pojęcie przemocy domowej zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie i krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przeciwdziałanie przemocy domowej obejmuje działania skierowane zarówno do osób krzywdzonych, jak i do osób stosujących przemoc. Skuteczność działań podejmowanych wobec rodziny, w której istnieje przemoc zależy w głównej mierze od wieloaspektowości i kompleksowości udzielonej pomocy. W celu zapewnienia ciągłego dostępu do pomocy, zapewniona będzie całoroczna dostępność miejsc w realizowanym Programie korekcyjno-edukacyjnym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach opracowało Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028, zwany dalej Programem.

Program jest zgodny z:

- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2024, poz. 1249 z późn. zm.),
- Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163),
- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2024-2030, stanowiący załącznik do Uchwały Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim na lata 2021–2025 przyjętym Uchwałą Nr 1431/241/VI/2021 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 15 czerwca 2021 r.,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2021-2026 przyjętą Uchwałą Nr XXVII/218/2021 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 29 kwietnia 2021 r.,
- Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Gliwickim na lata 2023-2028 przyjętym uchwałą Nr LII/444/2023 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 29 czerwca 2023 r.

Program ma na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

1. Założenia programu

Nie istnieje jednolity obraz osoby stosującej przemoc. Nie stwierdzono, jakie konkretnie osoby mogą stosować przemoc, jest to niezależne od wykształcenia, pozycji społecznej, czy wykonywanego zawodu. Warto ująć czynniki przemocy określone przez Z. Lwa-Starowicza, które stanowią przyczynę jej występowania. Do trzech głównych należą psychologiczne, biologiczne i kulturowe, ponadto także wymienia czynniki indywidualne, rodzinne oraz rozwojowe.¹

Znane są również teorie, które pozwalają zrozumieć przyczyny zjawiska przemocy tkwiące bezpośrednio w tych osobach, takie jak: teoria uszkodzeń mózgu, teoria społecznego kształtowania nawyków, teoria genetyczna, podejście feministyczne, teoria związku z obiektem, teoria dostępności zasobów, teorie wymiany, teoria przywiązania czy teoria przymuszającego wpływu społecznego. Badacze szukając ich przede wszystkim dokonują podziału na czynniki zewnętrzne i wewnętrzne.²

Osoby stosujące przemoc często uznane są za agresorów, cechujących się bardzo wysoką lub bardzo niską samooceną, bywających nieufnymi, egocentrycznymi, wrogami oraz podejrzliwymi. Według badań „sprawcy czynów agresywnych charakteryzują się brakiem dojrzałości struktur popędowo-emocjonalnych i poznawczych, nieumiejętnością modulowania swoich reakcji, impulsywnością, drażliwością, nadpobudliwością, wysokim pogotowiem lękowym, (...) przejawiają oni trudności w akceptowaniu i przestrzeganiu norm i zasad społecznych, (...) agresywni przestępcy charakteryzują się względnie silnymi mechanizmami obronnymi.”³ Osobowość człowieka również może mieć znaczenie dla jego zachowań agresywnych. Do takich typów osobowości należą; dys socjalna, zaburzona, histeryczna, agresywna, fanatyczna, zależna, obsesyjno-kompulsywna, narcystyczna, unikająca, schizoidalna, chwiejna, psychopatyczna czy wojownicza.⁴

Powodem stosowania przemocy może być także zjawisko międzypokoleniowej przemocy, mianowicie doświadczanie jej w przeszłości lub bycie jej świadkiem. Jeżeli w procesie wychowawczym są zawarte elementy przemocy, takie jak kary cielesne czy agresja, w tym słowna, sprzyja to w przyszłości powielaniu stylu wychowawczego.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Jednocześnie realizacja Programu jest wpisana w zadania powiatu z zakresu administracji rządowej.

Praca z osobą stosującą przemoc jest oparta w szczególności o prymat zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony osób jej doznających przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości zmiany jej zachowań na rzecz dobra całego systemu rodzinnego. Pomimo tego, iż istnieje możliwość odizolowania osoby stosującej przemoc od osoby jej doznającej, m.in. poprzez opuszczenie wspólnego mieszkania lub wydanie zakazu zbliżania się, to jednak celem nadrzędnym pracy z osobą stosującą przemoc powinno być nakłonienie jej do zmiany zachowań i postaw. Korektywne działania mają na celu powstrzymanie stosowania przemocy w systemie rodzinnym bez naruszania jego

¹ Lew-Starowicz Z., „Przemoc seksualna”, Agencja Wydawcza Jacek Santorski & Co, Warszawa 1992, str. 51-52.

² Parysiewicz B., „Dziecko jako sprawca przemocy”, w: „Przemoc w małżeństwie i rodzinie”, pod red. Chuchra M., Jęczeń J., Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, str. 91-93.

³ Hołyst B., „Motywacja zachowań agresywnych u sprawców przestępstw”, w: „Agresja i przemoc a zdrowie psychiczne”, pod red. Binczycka-Anholcer M., Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej, Warszawa-Poznań 2001, str. 286.

⁴ Stepulak M., „Ojcowie z osobowością antyspołeczną”, w: „Przemoc w małżeństwie i rodzinie”, pod red. Chuchra M., Jęczeń J., Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, str. 128 -129.

granic, przy jednoczesnym założeniu, że osoba ją stosująca potrafi przyjąć odpowiedzialność za dotychczasowy sposób funkcjonowania i dążyć do samokontroli w zakresie zachowań agresywnych i konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Jednocześnie Program zakłada wzmocnienie współpracy oraz komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Podstawowe założenie pracy z osobą stosującą przemoc to prymat bezpieczeństwa osób doznających przemocy i konieczności ich ochrony przed dalszą przemocą.

Przemoc jest nieakceptowanym zachowaniem, którego nic nie usprawiedliwia. Działania edukacyjne i korygujące mają na celu zmianę przekonań osób ją stosujących, poprzez zarówno uświadomienie konsekwencji fizycznych, psychologicznych i prawnych jej stosowania, jak i modelowanie właściwych i pożądanych zachowań pozbawionych znamion przemocy. Stosowanie odpowiednich oddziaływań korekcyjnych i edukacyjnych pozwala zrozumieć i zredukować poziom agresji, kształtować umiejętności komunikacji partnerskiej, budować więzi oparte na trosce i zaufaniu, ukształtować postawę wzajemnego szacunku wobec członków rodziny oraz budować umiejętności rodzicielskie pozbawione znamion nadużycia władzy i siły.

2. Cel Programu

Celem Programu jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc. W odniesieniu do rodziny, w której dochodzi do przemocy cel ten jest realizowany poprzez osiągnięcie celów szczegółowych:

1. Przerwanie przemocy w rodzinie.
2. Kształtowanie przez osoby stosujące przemoc umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy oraz funkcjonowania bez stosowania przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie świadomości osób stosujących przemoc na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania, nabycie wiedzy czym jest przemoc.
4. Kształtowanie umiejętności komunikowania się w rodzinie, wyrażania własnych uczuć.
5. Poznanie sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez używania przemocy.
6. Rozwijanie umiejętności panowania nad własnymi emocjami.
7. Uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

3. Adresaci i uczestnicy Programu

Niniejszy Program skierowany jest do dorosłych osób stosujących przemoc domową, mieszkańców Powiatu Gliwickiego, w szczególności:

- a) skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy,
- b) wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- c) uzależnionych od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, stosujących przemoc domową po zakończonym programie psychoterapii uzależnień,
- d) osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w Programie,
- e) skierowanych przez Zespół Interdyscyplinarny (art. 9b ust. 2 pkt 9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2024, poz. 1249 z późn. zm.)).

Dopuszcza się uczestnictwo w zajęciach osób niebędących mieszkańcami Powiatu Gliwickiego, pod warunkiem posiadania wolnych miejsc.

Za uczestnika Programu przyjmuje się osobę, która podpisze kontrakt, w którym zaakceptuje poniższe reguły uczestnictwa w Programie, tj.:

- wymogi dotyczące punktualności, przebiegu zajęć i przerw, obecności na zajęciach, w tym warunki jakie należy spełnić by Program ukończyć, o których mowa w pkt 7,
- informacje o konsekwencjach, w tym konsekwencjach formalnych (np. powiadomienie Sądu w przypadku osób kierowanych przez Sąd) w sytuacji uchylania się od udziału w Programie lub opuszczenia Programu w wyniku łamania zasad określonych w kontrakcie,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie zajęć, w tym określone zasady komunikacyjne w grupie oraz wprowadzone zasady poufności,
- informacje o celach i zasadach przetwarzania, udostępniania danych osobowych i pozyskiwanych informacji (RODO),
- zobowiązanie się do powstrzymywania się od przemocy wobec członków rodziny i innych osób,
- zobowiązanie się do powstrzymywania się od zażywania środków psychoaktywnych,
- informacje o konsekwencjach prawnych w przypadku pozyskania wiedzy o stosowaniu przemocy podczas udziału w Programie będącej przestępstwem określonym w polskim systemie prawnym i stosownych działaniach interwencyjnych,
- informacje o monitorowaniu zachowania i efektów Programu, jego celach i formach oraz zasadach kontaktu z podmiotami i osobami będącymi źródłem informacji.

oraz rozpocząć udział w zajęciach indywidualnych lub grupowych.

Osoba dołączająca do Programu prowadzonego w trybie ciągłym, niezależnie na jakim etapie realizacji Programu do niego przystępuje, powinna mieć możliwość zrealizowania wszystkich przewidzianych treści programowych.

4. Realizatorzy i Partnerzy Programu

Realizatorem Programu jest Powiat Gliwicki, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach. Koordynatorem Programu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach lub osoba przez niego wyznaczona.

W celu realizacji Programu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zatrudni osoby prowadzące Program. Program będzie prowadzony przez osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w §6 oraz §7 Rozporządzenia z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Możliwe jest zlecenie realizacji zadania w trybie przewidzianym w Ustawie z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Jeżeli realizację Programu zlecono podmiotowi wyłonionemu w trybie przewidzianym w Ustawie z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oryginały dokumentacji stworzonej w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu, powinny znajdować się w PCPR w Gliwicach.

Osoby prowadzące Program zobowiązane będą do przestrzegania wysokich standardów etycznych i pragmatycznych opartych na aktualnej wiedzy i badaniach. W odniesieniu do Programu korekcyjno-edukacyjnego prowadzonego w trybie ciągłym, umowy zawarte z realizatorami będą zapewniać ciągłość prowadzenia Programu w tym trybie, nie doprowadzając do sytuacji, w której zajęcia prowadzone są nieprzerwanie bez stosownego umocowania. Za weryfikację kwalifikacji osób prowadzących Program odpowiedzialny jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

Do partnerów Powiatu Gliwickiego działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w tym pracy z osobą stosującą przemoc, zalicza się również organizacje pozarządowe funkcjonujące na jego obszarze lub obejmujące zasięgiem działania jego mieszkańców.

Wśród zasobów instytucjonalnych należy wymienić m.in.:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach,
2. Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej,
3. Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Policję,
5. Prokuraturę Rejonową Gliwice-Zachód w Gliwicach,
6. Sąd Rejonowy w Gliwicach,
7. Zespoły Interdyscyplinarne w 8 gminach Powiatu Gliwickiego z grupami diagnostyczno-pomocowymi, o których mowa w art. 9a-9c ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2024, poz. 1249 z późn. zm.).

5. Realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych

Do zadań realizatora niniejszego Programu należy:

1. Rekrutacja uczestników programu.
2. Nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami skierowanymi na osiągnięcie założonych efektów.
3. Obsługa finansowa programu.
4. Monitoring i ewaluacja programu.

Program będzie realizowany w 3 etapach.

I. Rekrutacja do Programu – wstępna kwalifikacja uczestników odbywać się będzie poprzez indywidualne spotkania z osobami skierowanymi do uczestnictwa w Programie przez odpowiednie instytucje lub zgłaszające się osobiście. W trakcie spotkania przeprowadzony zostanie wywiad podstawowy, uwzględniający diagnozę funkcjonowania uczestnika, sytuacji życiowej, a także specyfikę przemocy, którą stosował. Poza tym zbadana zostanie motywacja do uczestnictwa w Programie. Wywiad ten będzie przeprowadzany przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach, (tj. pedagogów lub psychologów). Spotkanie kończyć będzie udzielenie informacji o celach i zasadach udziału w Programie. Wydane zostanie również zaświadczenie o zgłoszeniu się do udziału w Programie korekcyjno-edukacyjnym, wg wzoru określonego w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164).

II. Realizacja Programu – uczestnictwo w Programie gwarantować będzie zawarcie z uczestnikiem stosownego kontraktu i odbywać się będzie głównie w formie zajęć grupowych. Zajęcia indywidualne mogą być jedynie uzupełnieniem działań prowadzonych w formie grupowej. Spotkania będą realizowane osobiście. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Program będzie prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającej

porozumiewanie się na odległość. Zasadność wykorzystania tych środków będzie rozpatrywana indywidualnie przez osoby prowadzące zajęcia z uwzględnieniem czynników uniemożliwiających osobisty udział w spotkaniach. Liczebność grupy w ramach prowadzonych zajęć będzie dobrana w sposób umożliwiający ich sprawne i niezakłócone realizowanie oraz stwarzający możliwość wykonywania w trakcie programu praktycznych ćwiczeń grupowych mających na celu zmianę zachowań i postaw związanych z przemocą oraz rozwijających umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia uczestników oddziaływań (od 7 do 15 osób). Przewiduje się stosowanie następujących form zajęć: warsztaty, ćwiczenia, dyskusje, wykłady, psychodrama, odgrywanie ról, treningi umiejętności społecznych (komunikacji, asertywności), zajęcia psychoedukacyjne, projekcje filmów, psychotesty, analizy indywidualnych przypadków, porady rodzinno-wychowawcze, analizowanie zachowań i wydobywanie zasobów pozwalających na zachowania bez przemocy, „zadania domowe” – praca nad wprowadzeniem zmian w codziennym funkcjonowaniu. Łączny czas realizacji Programu to 60 godzin zegarowych, a przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie będą być dłuższe niż tydzień. Od zasady tej możliwe są kilkudniowe odstępstwa wynikające z umiejscowienia w kalendarzu świąt i dni wolnych od pracy. W każdym roku zakłada się zrealizowanie przynajmniej 1 cyklu Programu. Program nie będzie realizowany w miejscu, w którym udziela się wsparcia osobom doświadczającym przemocy. W przypadku, gdy na realizację programu wykorzystywane są zasoby lokalowe, służące do udzielania wsparcia osobom doświadczającym przemocy, należy zadbać o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej, np. poprzez realizację programu w innych godzinach lub dniach, od tych, w których udzielana jest pomoc osobom doświadczającym przemocy. Niedopuszczalne jest realizowanie Programu w miejscach zapewniających całodobowe schronienie dla osób doświadczających przemocy.

III. Zakończenie uczestnictwa w Programie – o zakończeniu Programu stanowić będzie ukończenie co najmniej 75% ogólnej liczby godzin zegarowych przewidzianych w Programie. Po zakończeniu Programu, wydane zostanie stosowne zaświadczenie o jego ukończeniu według wzoru określonego w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164).

6. Tematyka zajęć uwzględnia następujące obszary:

- a) społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej – powiązania między przemocą a stereotypami dotyczącymi płci i relacji między kobietami i mężczyznami oraz rodzicami i dziećmi,
- b) problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich – potrzeby osób stosujących przemoc dotyczące władzy i kontroli, zaprzeczanie odpowiedzialności za przemoc i obwinianie osób doświadczających przemocy, proces wiktyimizacji, rozróżnianie zachowań agresywnych i asertywnych, rozpoznawanie osobistych postaw związanych z przemocą, uczenie się odpowiedzialności za własne decyzje,

- c) planowanie i rozwijanie samokontroli – mechanizmy agresywnych zachowań, zaprzeczanie aktom przemocy i zniekształcanie obrazu minionych wydarzeń, zniekształcenie myślenia i unikanie świadomego wyboru oraz decyzji, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych, ćwiczenie technik powstrzymywania agresywnych reakcji,
- d) uzależnienia a problem przemocy – rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i narkotyków, specyfika związku między nadużywaniem substancji chemicznych a stosowaniem przemocy, zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami rodziców, rozpoznawanie jak ślady bycia krzywdzonym przekształcają się we wrogość wobec innych,
- e) komunikacja interpersonalna – zdolność do rozpoznawania oraz konstruktywnego wyrażania uczuć, intymność i umiejętność empatycznego słuchania innych i reagowania z szacunkiem, umiejętności rozwiązywania konfliktów oparte na negocjacjach i kompromisach, rozpoznawanie różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku oraz uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych,
- f) promocja pozytywnych standardów i wartości życia rodzinnego – wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, szczerść i solidność, akceptowanie osobistej odpowiedzialności za czyny, rozwijanie zdolności do szacunku i wsparcia oraz akceptacji dla uczuć, opinii, postępowania i przyjaciół partnerki/partnera, sprawiedliwość i równość w podziale praw i obowiązków, partnerstwo ekonomiczne,
- g) przemoc seksualna – rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnerkę/partnera zachowań i sytuacji związanych z seksem, jako ważnej formy przemocy,
- h) dzieci, przemoc i wychowanie – wpływ przemocy domowej na psychikę i zachowanie dzieci, uświadomienie, że agresywne metody wychowawcze krzywdzą dzieci i uczą je stosowania przemocy, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich,
- i) tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych – nauka pozytywnych zachowań wobec ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi i trudnościami w kontaktach interpersonalnych z takimi osobami.

Zawartość merytoryczna Programu będzie zgodna ze standardem prowadzenia Programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową określonym w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163). Uczestnicy Programu otrzymują również informację o możliwości podejmowania dalszych działań terapeutycznych.

Szczegółowy zakres merytoryczny Programu, wraz z proponowanymi formami pracy, powinien zostać przedstawiony Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w terminie poprzedzającym realizację zajęć, jeżeli realizację Programu zlecono podmiotowi wyłonionemu w trybie przewidzianym w Ustawie z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Wszelkie działania podejmowane przez realizatorów Programu będą udokumentowane na każdym etapie pracy. Prowadzona będzie dokumentacja indywidualna uczestników obejmująca między innymi diagnozę stosowanej przemocy, wskazania do pracy z osobą stosującą przemoc, kontrakty, karty zajęć indywidualnych, zgodę na przetwarzanie danych osobowych oraz dokumentacja grupy: listy obecności uczestników, czas i daty realizacji zajęć, karty zajęć grupowych, jak również sprawozdania z realizacji Programu, ankiety, wnioski, podsumowania, itp.

7. Wykluczenie z uczestnictwa w Programie

Uczestnik Programu może zostać wykluczony z dalszego udziału z następujących przyczyn:

- a) przychodzenie na zajęcia pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych,
- b) stosowanie zachowań przemocowych,
- c) rażąco naruszanie norm współżycia społecznego,
- d) nie podejmowanie współpracy przez uczestnika na zajęciach,
- e) łamanie zasad kontraktu, uchylanie się od udziału w Programie,
- f) opuszczanie zajęć (nieusprawiedliwione nieobecności).

8. Przewidywane efekty realizacji Programu

Przewiduje się następujące efekty realizacji Programu:

- a) poszerzenie wiedzy i świadomości uczestników dotyczące skutków stosowania przemocy domowej.
- b) podniesienie kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie z emocjami (głównie złością, agresją, frustracją).
- c) podniesienie kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i rodzinie.
- d) poszerzenie wiedzy na temat skutków prawnych, psychologicznych i społecznych stosowania przemocy w rodzinie.
- e) podniesienie kompetencji i umiejętności rodzicielskich uczestników, pozbawionych znamion przemocy.

9. Źródła finansowania Programu

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2024, poz. 1249 z późn. zm.) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę Programu zapewnia budżet państwa.

10. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring Programu będzie prowadzony zgodnie z wytycznymi Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 oraz zgodnie z zaleceniami dotyczącymi opracowania i realizacji Programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na terenie województwa śląskiego na lata 2024-2030. Ponadto zadania związane z prowadzeniem monitoringu i ewaluacji Programu są zgodne z systemem wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2021-2026 oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Gliwickim na lata 2023-2028.

Po zakończeniu każdego Programu zostanie przeprowadzona ewaluacja dotycząca przebiegu i efektów oddziaływań poprzez wypełnienie przez uczestników kwestionariusza ankiety.

Osoby uczestniczące w Programie będą przez 3 lata po jego ukończeniu, objęte badaniami skuteczności Programu przez weryfikowanie jego efektów, w drodze uzyskania informacji na temat funkcjonowania uczestników w środowisku lokalnym, relacjach partnerskich, rodzicielskich, przy współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Pierwszy monitoring odbędzie się po ukończeniu Programu, następne raz w roku przez 3 lata (łącznie 4 razy). Wskaźnikiem skuteczności będzie liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu Programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach będzie prowadzić corocznie ewaluację w zakresie rekrutacji uczestników do Programu i jego realizowania.

Informacje z rekrutacji oraz realizacji Programu będą przedkładane w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat należy opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Program jest zgodny z wytycznymi Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, założeniami Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim na lata 2021-2025, Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2021-2026 oraz Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Gliwickim na lata 2023-2028.